

ІЗ 7 ЛЮТОГО ВАРТІСТЬ КРЕДИТІВ ВІД НЕРЕЗИДЕНТІВ ПОВИННА ВІДПОВІДАТИ РИНКОВИМ УМОВАМ

Рішенням Правління НБУ від 05.02.19 р. № 103-рш регулятор скасував 9 своїх розпорядчих актів, серед яких – постанова Правління НБУ від 03.08.04 р. № 363 «Про встановлення процентних ставок за зовнішніми запозиченнями резидентів» (далі – Постанова № 363). Рішення набуло чинності 07.02.19 р.

Які ставки діяли до 7 лютого

Згідно з п. 1 Постанови № 363 у загальному випадку максимальні розміри процентних ставок за кредитами, позиками від нерезидентів у валюті 1-ї групи Класифікатора № 34 становили:

- для фіксованої процентної ставки: зі строками запозичень до 1 року – не вище 9,8 % річних; строками запозичень від 1 до 3 років – не вище 10 % річних; строками запозичень понад 3 роки – не вище 11 % річних;
- для плаваючої процентної ставки – ставка LIBOR для тримісячних депозитів у доларах США плюс 750 базисних пунктів;
- за кредитами у валюті 2-ї та 3-ї груп Класифікатора № 34 – не вище 20 % річних.

З 07.02.19 р. вищенаведені норми припинили свою дію. І це логічно, оскільки із цієї дати припинив свою дію (на підставі постанови Правління НБУ від 05.02.19 р. № 31) основний документ, що регулює порядок отримання кредитів (позик) від нерезидентів і надання їм позик від резидентів. Це Положення затверджено постановою Правління НБУ від 17.06.04 р. № 270 (далі – Положення № 270). Адже саме в цьому Положенні (у п. 1.10 гл. 1 розд. І) був закріплений обов'язок резидентів-позичальників дотримуватися максимальних процентних ставок за кредитами від нерезидентів, за чим регулятор суворо стежив.

Як буде тепер

Із 7 лютого все кардинально змінилося. Тепер банки отримують від своїх клієнтів (у порядку повідомлення) інформацію про укладені з нерезидентами кредитні договори та про їх умови (зокрема, про процентні ставки). Далі ця інформація передається до НБУ згідно з процедурою, прописаною в Положенні, затвердженому постановою Правління НБУ від 02.01.19 р. № 6 (докладніше див. «БАЛАНС», 2019, № 6-7, с. 8).

А що стосується розмірів процентних ставок, то вони повинні відповідати **ринковим умовам** – і лише. Такий підхід відображає застосування ризик-орієнтованого принципу валютного нагляду на практиці.

Як перевірити ставку на відповідність ринковим умовам

Постановою Правління НБУ від 02.01.19 р. № 8 (див. «БАЛАНС», 2019, № 8-9, с.14) затверджено поняття сумнівної валютної операції та індикаторів ризику. Під індикатором № 24 значиться **невідповідність вартості зовнішнього запозичення за кредитним договором ринковим умовам**.

Отже, якщо умови кредитування – ринкові, то операція – не ризикова, а значить, банк не турбуватиме позичальника (менше ризику – менше уваги). Якщо ж ставка – неринкова, банк зажадає додаткові документи для всебічного аналізу операції (більше ризику – більше уваги).

Проте виникає запитання:

? Як звичайному позичальникові зрозуміти, чи відповідає ставка за конкретним кредитним договором ринковій, щоб не потрапити під пильний банківський нагляд?

НБУ висловив своє бачення цієї проблеми в листі від 17.01.19 р. № Р/25-0006/2831 і навіть навів декілька умовних (досить спрощених) прикладів оцінки банком процентної ставки за кредитом від нерезидента (див. «БАЛАНС», 2019, № 8-9, с. 28). До речі, цікавий нюанс: цей лист опубліковано в січні, а Положення № 270 і Постанова № 363 скасовано в лютому!

До уваги законодавців! На нашу думку, найскладніше – порівняти всі умови конкретного кредитного договору, що впливають на розмір ставки, із ринковими. Адже відкритих джерел інформації про умови кредитних договорів із нерезидентами на сьогодні в Україні немає. Уважаємо, що це питання вимагає законодавчого врегулювання.

З 1 БЕРЕЗНЯ ДОВЕДЕТЬСЯ ПРОДАВАТИ 30 % ІНВАЛЮТНИХ НАДХОДЖЕНЬ

Регулятор продовжує наводити лад у сфері валютного регулювання. З 07.02.19 р. до нового положення про валютне регулювання вносяться зміни, а старі нормативні акти – скасовуються.

Над чим працює НБУ

Як і слід було чекати, з уведенням у дію нових положень з'явився спеціальний документ (постанова Правління НБУ від 05.02.19 р. № 31), **що скасовує 252 старих нормативних акти НБУ у сфері валютного регулювання.**

Ми передбачали такий розвиток подій (див. **наш огляд** валютних нововведень, опублікований у «БАЛАНСІ», 2019, № 6-7, с. 8. До речі, усі старі нормативні акти, згадані в цьому огляді, були скасовані, за винятком Інструкції, затвердженої постановою Правління НБУ від 12.11.03 р. № 492).

Водночас НБУ рішуче взявся за нові, що набули чинності 7 лютого, положення про валютне регулювання, які були затверджені постановою Правління НБУ від 02.01.19 р. (далі – Положення № 1, № 2, № 5, № 7 та № 8):

- постановою Правління НБУ від 05.02.19 р. № 33 (далі – Постанова № 33) **вносяться правки до Положення № 8** (далі – Положення № 8, див. «БАЛАНС», 2019, № 7-8, с. 14);
- постановою Правління НБУ від 05.02.19 р. № 35 (далі – Постанова № 35) **вносяться правки до Положення № 1, № 2, № 5, № 7** (огляди валютних нововведень див. у «БАЛАНСІ», 2019, № 4-5, с. 8; № 6-7, с. 8; № 8-9, с. 10).

Причому до цих документів **унесено не тільки технічні правки, але й смислові.** Особливо **серйозно регулятор пройшовся по антикризовому Положенню № 5: обсяг документа значно збільшився.**

Що саме змінилося

Назвемо деякі важливі зміни, що порушують суб'єкти господарювання.

1. Скасовано індикатор сумнівної валютної операції № 26. Тепер операція, у якій **основним джерелом походження грошей (активів) є фінансова допомога**, не належить до сумнівних і не потребує додаткового аналізу банком. Таким чином, перелік індикаторів зменшився на один пункт (Положення № 8).

2. Банк починає відлік установлених НБУ граничних строків розрахунків з експорту/імпорту **з дати оформлення митних декларацій або здійснення платежу нерезиденту**, а не з наступного календарного дня після цих подій (п. 7 Інструкції, затвердженої постановою Правління НБУ від 02.01.19 р. № 7).

3. Надходження в інвалюти на користь юросіб і фізосіб-підприємців **підлягають обов'язковому продажу: із 07.02.19 р. по 28.02.19 р. – у розмірі 50 %, а з 01.03.19 р. – у розмірі 30 %** (п. 35 Положення № 5).

4. Скасовано **резервування на один день** суми в гривнях, перерахованої для купівлі інвалюти (п. 40–42 Положення № 5 виключено). Мабуть, тепер банки відправлятимуть інвалюту нерезидентам «день у день».

5. Ліміт у розмірі 2 млн євро за календарний рік, установлений для юросіб і підприємців, на перерахування юрособам-нерезидентам не поширюється. Зокрема, не лімітовано повернення іноземному інвестору/нерезиденту **іноземної інвестиції/інвестиції в Україні**, а також прибутків, доходів та інших коштів, отриманих іноземним інвестором/нерезидентом від інвестиційної діяльності в Україні (нова редакція пп. 6 п. 90 Положення № 5).

6. Банкам дозволили (за власними операціями та операціями клієнтів) перераховувати іноземному інвестору **дивіденди**, нараховані за попередні роки, **включаючи 2018 рік** (раніше – до 2017 року включно) (зміни до п. 93 Положення № 5). Ліміт залишився тим самим – 7 млн євро на місяць (пп. 3 п. 93 Положення № 5).

Ольга ЦЕЛУЙКО, шеф-редактор

ІНТЕРНЕТ ДЛЯ БУХГАЛТЕРА

НА ВЕБ-САЙТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ [HTTP://WWW.RADA.GOV.UA](http://www.rada.gov.ua)

У Верховній Раді зареєстровано законопроекти, що стосуються підприємців

Законопроект від 07.02.19 р. № 10012 пропонується внести зміни до законодавства з метою оптимізації сплати ЄСВ підприємцями, розмірів штрафів у сфері оформлення трудових відносин тощо, а саме:

1. До Закону від 08.07.10 р. № 2464-VI, зокрема:

- виключити із числа платників ЄСВ фізосіб-підприємців, які мають основне місце роботи, де отримують зарплату, що дорівнює або перевищує МЗП (ч. 4 п. 1 ст. 4);
- скасувати сплату мінімального розміру ЄСВ підприємцем за

відсутності у нього діяльності. За місяць, у якому не отримано доходу/прибутку, сплачувати ЄСВ лише на добровільних засадах (ч. 2 п. 1 ст. 7);

- відкоригувати ставку ЄСВ для фізосіб-підприємців (зокрема, на спрощеній системі оподаткування) на відсоток, який відраховується до інших фондів, крім ПФУ – на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (нова редакція ч. 15 та 28 ст. 8). При цьому ставка ЄСВ для таких платників знизиться з 22 % до 18,84 %.

2. До ст. 365 КЗпП. Пропону-

ється привести розміри штрафів за порушення в оформленні трудових відносин у відповідність до розмірів штрафів у сфері дотримання законодавства про працю, а саме знизити розмір штрафу:

- за допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) або оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час або виплату зарплати (винагороди) без нарахування та сплати ЄСВ та податків – із 30 до 5 МЗП;